

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie z wniosku B. O.
przy uczestnictwie B. B.
o zmianę orzeczenia o wydanie dziecka,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 marca 2015 r.
na skutek zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w K.
postanowieniem z dnia 12 stycznia 2015 r.,

"Czy dopuszczalna jest zmiana postanowienia o zarządzeniu powrotu dziecka, wydanego na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 roku, jeżeli tak jakie przepisy stanowią podstawę materialnoprawną takiego żądania oraz który sąd państwa członkowskiego posiada jurysdykcję do rozpoznania wniosku?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni B. O. w dniu 29 maja 2014 r. złożyła wniosek o zmianę – na podstawie art. 577 k.p.c. – prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 5 listopada 2013 r., wydanego w sprawie ... 348/13, nakazującego jej wydanie B. B. małoletniej W. B. w terminie dwóch tygodni od jego uprawomocnienia, która to zmiana ma polegać na oddaleniu wniosku B. B. o wydanie dziecka. Rozstrzygnięty postanowieniem z dnia 5 listopada 2013 r. wniosek o wydanie dziecka oparty został na przepisach konwencji haskiej z dnia 25 października 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę (Dz. U. z 1995 r., Nr 108, poz. 528, dalej jako konwencja haska). Wnioskodawczyni wystąpiła zarazem z wnioskiem o zabezpieczenie postępowania o zmianę postanowienia z dnia 5 listopada 2013 r. przez wstrzymanie wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 17 marca 2014 r., wydanego w sprawie ... 176/14, na mocy którego zlecono kuratorowi rodzinnemu przymusowe odebranie małoletniej W. B.

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w K. w drodze tymczasowego zabezpieczenia wstrzymał wyznaczone na dzień 14 listopada 2014 r. wykonanie postanowienia z dnia 17 marca 2014 r.

Rozpoznając zażalenie uczestnika postępowania B. B. na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 7 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy powziął poważne wątpliwości prawne, którym dał wyraz w przedstawionym na wstępie zagadnieniu prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 390 § 1 w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. wynika, że w wypadku, gdy przy rozpoznawaniu zażalenia w drugiej instancji powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, sąd rozpoznający to zażalenie może je przedstawić Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia. Musi to być jednakże także zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie konieczne jest do rozpoznania i załatwienia zażalenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2006 r., III CZP 84/06, nie publ.). W zakresie, w którym Sąd Okręgowy przedstawił do rozstrzygnięcia zagadnienie, czy dopuszczalna jest zmiana postanowienia

o zarządzeniu powrotu dziecka wydanego na podstawie konwencji haskiej, warunek ten nie jest spełniony. Sąd Okręgowy rozpoznaje zażalenie na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, podczas gdy wskazane zagadnienie prawne odnosi się do materii sprawy o zmianę prawomocnego postanowienia z dnia 5 listopada 2013 r. Rozstrzygnięcie, czy w sprawie tej możliwe jest stosowanie art. 577 k.p.c., dokonane może być tylko w postępowaniu w tej sprawie, a nie w postępowaniu zabezpieczającym. Na potrzeby tego postępowania wystarczające jest zaś – w braku wyraźnego wyłączenia art. 577 k.p.c. – tymczasowe założenie, że stosowanie tego przepisu nie jest wyłączone. Ostateczna ocena należy do sądu rozpoznającego wniosek o zmianę prawomocnego postanowienia z dnia 5 listopada 2013 r. i to ewentualnie w postępowaniu z tego wniosku, w razie wniesienia apelacji, dopuszczalne byłoby przedstawienie Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, czy stosowanie art. 577 w tym wypadku wchodzi w rachubę.

Z kolei w zakresie, w którym Sąd Okręgowy przedstawił zagadnienia, jakie przepisy mają stanowić podstawę materialnoprawną żądania zmiany – stosownie do art. 577 k.p.c. – prawomocnego postanowienia o zarządzeniu wydania dziecka wydanego zgodnie z konwencją haską oraz który sąd państwa członkowskiego ma jurysdykcję do rozpoznania takiego wniosku, chodzi o zagadnienia do uzupełnienia, a nie do rozstrzygnięcia, co wyklucza podjęcie uchwały przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 200). Ubocznie należy jedynie wskazać, że kwestia jurysdykcji krajowej w postępowaniu o zmianę prawomocnego postanowienia z dnia 5 listopada 2013 r. w trybie art. 577 k.p.c. i kwestia jurysdykcji krajowej w postępowaniu o zabezpieczenie tego wniosku mają charakter odrębny, jakkolwiek w kontekście międzynarodowego w tym względzie w odniesieniu do postępowania zabezpieczającego art. 20 rozporządzenia Rady (WE) Nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenia nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE z 23 grudnia 2003 r., L 338, s. 1, polskie wydanie specjalne Dz. Urz. UE rozdział 19, t. 6, s. 243 ze sprost. i zm.) dla oceny jurysdykcji krajowej

w postępowaniu zabezpieczającym może mieć znaczenie to, czy sąd polski ma (także) jurysdykcję krajową w sprawie głównej, tj. w postępowaniu z wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia z dnia 5 listopada 2013 r.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały (art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 499 ze zm.).